СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 133. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 8-го червня 1940. No. 133. Jersey City, N. J., Saturday, June 8, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ФЛЬОТА ВІДСТУПАЄ ЛІТАКИ ДЛЯ АЛІЯНТІВ

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти рішив відступити свої літаки для аліянтів. Щоб уникнути формального поломання невтральнестевого закону департамент фльоти рішив видати свої літаки тим фабрикам, які ті літаки виробили, а щойно фабриканти перепродають ті літаки аліянтам. За ті літаки американська фльота дістане нові. Як першу посилку літаків вислано до фабрикантів в Бофало 50 бомбовиків. Вони відразу поїдуть далі, до Европи. Та це тільки перша посилка. За нею підуть дальші. В тій продажі правдоподібно буде замішаних тисяча літаків.

Над тою справою в сенаті і конґресі розвинулась дискусія, в якій більшість голосів одобрювали цей поступок. Представники фльоти заявляли, що тим не лиш не будуть ослаблені сили фльоти, а навпаки, будуть посилені, бо в короткому часі фльота дістане модерніші літаки, на місце тих, що їх продала.

ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту зарядив, щоб усі чужинці, що напливають з Канади, Мексика, Куби і деяких інших полуднево американських країв мали не лиш пашпорти, але й віза. Причиною цього розпорядження, як пояснює департамент стейту. є це, що з тих країв приїздять до Америки підозрілі типи, аґенти чужих держав, та займаються внутрі Америки підривною роботою.

Едґар Гувер, голова федеральних аґентів, заявив, що його аґентам вдалось дістати докази на те, що один німецький консуль в Мексико дістає точні звідомлення від одного радикальноо провідника в Америці про те, що роблять підривні елементи в Америці, та як поступає їх праця. г

ЗМІНИ У ВАҐНЕРОВІМ ЗАКОНІ.

ВАШИНҐТОН. — В найближчих днях прийде до голосування над поправками закону Ваґнера, на основі якого створено комітети взаємовідносин праці. Поправки поручає дослідний комітет Смита. Замітне це, що ці поправки одобрила Американська Федерація праці своїм листом до згаданого комітету.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ В СПРАВІ ПЛЯНОВАНИХ АРЕШТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Головний прокуратор Джексон заявив, що збільшення фондів для федерального бюра аґентів зовсім не означає того, що власти приготовляються до якихсь широких арештів. За ці гроші федеральне бюро аґентів має побільшити на 500 членів свій персонал, щоб могти докладно і справедливо провірювати всі випадки, в яких вирине на когонебудь підозріння за підривну роботу.

КАНАДА КУПУЄ ЗБРОЮ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Із залишеної в Америці зброї з минулої війни більшу частину хоче купити Канада, щоби нею узброїти свою власну нову дивізію війська, а також, щоб помогти Анґлії засобитись зброєю на місци тої, що її втрачено в Фляндрії.

СТРАХ ПЕРЕД „ПЯТОЮ КОЛЮМНОЮ".

ОТАВА. — Канадійський уряд добре зажурений своєю „пятою колюмною", до якої на випадок війни Італії з аліянтами треба буде зачислити велику скількість канадійських італійців. Ті італійці є добре зорґанізовані й прихильно ставляться до фашизму. Впродовж довгих передвоєнних літ вони стояли в тіснім звязку з італійським консулем в Отаві.

ПРОТИЛЕНУНСЬКІ ВІДДІЛИ В НЮ ЙОРКУ.

ОЛБАНІ. — Ґубернатор Лімен звернувся до департаменту війни з проханням, щоб дозволити нюйорській національній ґвардії створити три нові відділи протилетунської оборони.

ЗА ВІЙНУ ПО БОЦІ АЛІЯНТІВ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська палата торговлі ухвалила резолюцію, в якій зчеркнено застереження, щоб аліянтам дати всяку поміч, крім вояків. Бесідники говорили, що такого застереження не треба робити. Бо коли аліянти боряться також за інтереси Америки, то Америка в разі потреби повинна дати і вояків.

„ДОБЛЮ ПІ ЕЙ" І НАЦІОНАЛЬНЕ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Головний директор „Доблю Пі Ей", Герінґтон, видав розпорядок місцевим директорам, щоб забирались до виконання в першу чергу таких проектів, які їм порекомендує департамент війни, та які потрібні для національної охорони. До тих проектів входитумуть будови нових летунських майданів, касарень стратеґічних доріг і т. п.

СТРІЛЯНИНА НА ТЛІ РОДИННОЇ НЕЗГОДИ

Сесил Мейо, 26-літній артист з Вашинґтону, зайшов до апартаменту своєї жінки в Ню Йорку, щоби пробувати її переконати, щоби вони перепросилися й почали жити наново разом. Коли жінка не хотіла з ним говорити, він пострілив з револьвера товаришку жінки, що живе з нею, а котра стояла в дверах і не пускала його. Дівчину, котра є „вейтеркою" на світовій виставі, відставлено в критичнім стані до шпиталю, а напасника арештовано.

НУЖДА В АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРАХ

У школах Найаґара Фолс, Ню Йорк, діти збирають одіж для незаможної дітвори в горах у стейті Кентокі.

Як каже орґанізація „Сейв Чилдрен Федерейшен", коло півпята тисячі дітей гірняків не має відповідного одіння.

НЕ ХОЧУТЬ ВІДДАВАТИ ЧЕСТИ ПРАПОРОВІ

Два майнери з Шенандоа, Па., заявили, що вони воліють стратити роботу, ніж віддавати честь американському прапорові.

Вони кажуть, що належать до релігійної секти, яка противиться віддаванні такої чести.

Заряд майни виставив прапор перед входом до майни, і всі майнери мають віддавати честь перед почипанням роботи.

МЕКСИКАНСЬКИЙ АРТИСТ УТІК З МЕКСИКУ

Дієго Рівера, відомий мексиканський маляр, приїхав до Сан Франсіско, бо, мовляв, йому було небезпечно жити в рідному краю, де на його життя напосілися співпрацюючі зо собою нацисти й комуністи.

Він каже, що під його дім були вже підіхали аґітатори Сталіна й Гітлера, щоби його вбити, але він потрапив утекти.

Він каже, що „пята колюмна" в Мексику складається з прихильників Сталіна й прихильників Гітлера, що тепер во собою тісно кооперують.

ПРОТИ ЧЕЙМБЕРЛИНА

ЛОНДОН. — Офіцири і жовніри, що вернули з поля битви в Фляндрії, розпочали кампанію, щоби бувшого британського премієра Чеймберлина цілком викинути з кабінету міністрів. А це за те, що британська армія в Фляндрії була зле виеквіпувана. Та Чорчіл є проти цього. Тому Чеймберлин правдоподібно далі остане міністром.

КУДИ ДІТИ ХОДЯТЬ ПОЗА ШКОЛУ

16 урядників нюйорської шкільної ради, що слідять за дітьми, які ходять поза школу, зайшли в середу рано до одного фільмового театру на Таймс Сквері в Ню Йорку й витягли з неї 96 учеників і учениць, що в той час повинні бути в школі.

За обчисленнями шкільної ради Ню Йорку, принаймні тисячу дітей обох полів втікає кожного дня від кляс та заходить до фільмових театрів.

ВЖЕ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ МЕНШЕ В ЛЕҐІСЛЯТУРІ

На руки провінціяльного уряду Алберти прийшло 21-го травня повідомлення від посла Юрка Войткова, громадського кредитовця з Веґревил, що він бажає уступити з свого становища. П. Войтків уступає на те, щоб зробити місце для провінціяльного скарбника, Солона Лова, що провалився у виборах 21 березня.

Лов провалився в окрузі Ворнер, але й досі остався в уряді. Думають, що Лов негайно буде номінований кандидатом у веґревилськім окрузі.

ВОЛИТЬ СМЕРТЬ ВІД БОЛЮ ЗУБА

У вязниці в Комстоку, Ню Йорк, повісився 63-літній Майкел Серафесі, полишивши картку, що він терпів такі сильні болі зубів, що волить смерть ніж так далі терпіти.

Він відсиджував довголітню кару, признавшися в 1901. році до вбивства.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВЕЛИКІ ЗМІНИ

МОСКВА. — Кажуть, що в Советах заходять великі зміни в армії. Офіцирам і жовнірам дають іншу науку. Ідеалом зачинають тепер ставати старі царські ґенерали, що вславились походами і побідами, як от Кутузов, Суваров і т. п. Заразом іменовано цілий ряд нових ґенералів і адміралів, як теж попідношено ранґи многим іншим високим старшинам.

НАВАЛА ЗАКОННИХ ПРОЄКТІВ У КОНҐРЕСІ

Підчас теперішньої сесії американського конґресу внесено там 10,000 нових законів.

Це є одним з арґументів за продовження сесії конґресу.

ВЧИТЬСЯ ЛІТАТИ НА СТАРІСТЬ

На летнищу в Вичита, Канзас, почав учитися літати 81-літній банкир Еморі Теґарт.

Як його спитали, що його заставило до цього, він відповів, що від коли покинув бизнес, він просто не міг сидіти дармо, нічого не роблячи.

ПРИПЛИВ ЗАКОРДОННОЇ ВАЛЮТИ

Урядовці контрольної ради закордонної валюти висловлювали 22. травня здивування з того, яку скількість і ріжнородність чужоземної валюти мали канадійці сховану на будучність.

На основі урядового декрету з 30. квітня, мешканці Канади є обовязані до 31 травня заміняти всі гроші чужоземні за канадійські гроші. Після оголошення декрету до чартерованих банків напливають цінні папери всякого рода, а звідтам до контрольної ради. Побіч тисяч долярів в паперових грошах появляються подорожні чеки, яким є навіть по десять літ, і прямо бушлі старих банкнотів ріжних чужих держав, включно з Німеччиною.

Від одного залізничого робітника в східній Канаді прийшли 2 дивідендові чеки, на суму звиж тисячі долярів, виставлені ще в квітні та липні 1938 року. Чому він їх держав незміняними, годі зрозуміти. Інший канадійський громадянин виміняв 35 тисяч долярів, які мав в американських банкнотах у банковім сховку.

АЛІЯНТИ ПРО НОВИЙ ПОРЯДОК В ЕВРОПІ

ПАРИЖ. — Французький премієр Рейно говорив через радіо про боротьбу Франції проти геґемонії Гітлера. Він заявив, що Франція бореться за новий порядок в Европі, себто такий, щоби були заґарантовані незалежність і розвій кожної нації. Зокрема звернувся він до Італії й заповів, що нема такої справи, яка не моглаб бути полагоджена між Італією і Францією мирним шляхом. І те саме, казав Рейно, відноситься і до інших народів. Далі премієр заповів, що німецька мрія про панування над світом певно провалиться. Признався, що демократії занедбали плекання справжнього патріотизму і розуміння ваги армії, та виявляли часто короткозорість і брак відваги. Але те все вже минуло. Ще далі Рейно запевнив французів, що ситуація поправилась, фронт держиться добре, а мораль армії й населення піднялась дуже високо.

НЕМА ВЕЛИКИХ ЗМІН.

ПАРИЖ. — Одно можна сказати з певністю про бойову ситуацію в Франції: зачалася рішальна битва, яку називають „битвою Франції". Вона потребує довший час, заки буде можна сказати щось дефінітивного, про її вислід. Яка вона завзята, пізнати по тім, що німці пустили в рух 2,000 повзів, себто пять панцирних дивізій, з чого, як подають французькі комунікати, пропало кілька сот повзів уже в першому дні офензиви. Зістали знищені при помочі найсильніших французьких гармат. Німецькі повзи наступають кольонами по 200 або 300 повзів.

КАЖУТЬ, ЩО МАЮТЬ УСПІХИ.

БЕРЛІН. — Німецькі воєнні комунікати тепер досить осторожні в повідомленнях щодо цього, що діється на французькому фронті, коли приходиться точно подати, де німцям повелося. Проте підкреслюють, що їм вдалося в одному місці, між Амієн і Перон, прірвати оборонну лінію Вейґана. Також подають, що посунулись дещо в глиб Франції, на самому кінці правого крила. Там вони натискають найбільше, бо хочуть відірвати Францію цілковито від звязку з Англією.

КОРЕСПОНДЕНТИ І ВІЙНА.

ПАРИЖ. — Воєнні кореспонденти, що є на Фронті, стверджують згідно, що теперішню війну навіть не можна порівнювати з минулою війною. Найбільш досвідчені кореспонденти, що бували в ріжних війнах, подають, що дуже радо зреклись би цього, щоби бути свідками теперішніх битв.

ПОСТІЙНО БОМБАРДУЮТЬ.

ЛОНДОН. — Британські летуни бомбардують німецькі позиції як день так і ніч. Також бомбардують ті місця в занятих німцями краях, де стоїть німецьке військо. Знову, коли мова про німецькі міста, то наприклад таке місто як Гамбурґ є вже бомбардоване пятий день по порядку.

ОСТЕРІҐАЮТЬ АМЕРИКУ.

РИМ. — Найвпливовіший італійський журналіст Ґайда остеріґає Америку перед участю в европейській війні, коли не хоче, щоб згодом европейські держави не напали на неї. Це є, як каже американський кореспондент, перша авторитетна осторога, що є відповіддю на американську кампанію за те, щоб іти до війни, а зокрема, щоб іти до війни тоді, коли возьме в ній участь Італія. Ґайда каже, що Америка й без того помагає аліянтам від самого початку, і то чим тільки може, а це не зміняє ситуації в воєнному розумінні. Та тут іде про політичний бік справи, каже Ґайда, бо участь Америки в війні означатиме те, що Америка стала по стороні певної частини Европи, і її режімів, проти більшої частини й її режімів. Проблеми, за які іде війна, є европейські проблеми. Колиж Америка, каже Ґайда, хоче інтервенювати в чиюсь користь в Европі, то чомуж потім европейські держави не малиб інтервенювати в Америці в чиюсь користь? Злучені Держави, каже Ґайда, не можуть стати „озброєним суддею европейських справ", яких вони не розуміють через віддаль і з інших причин, як теж не можуть приписувати собі „можої місії", щоб такі спори вирішувати.

ЗА МИРОВИЙ ПЛЯН ПАПИ.

РИМ. — Без огляду на те, хто вийде з цеї війни побідником, вона повинна закінчитись замиренням згідно з тим мировим пляном, який предложив Папа. Так пише ватиканський орґан „Осерваторе Романо".

СОВЄТИ БЕРУТЬ „КРЕДИТ" ЗА ВИНАХІД.

МОСКВА. — Советська преса розписується про ролю, яку відграють легкопадники у теперішній війні. І каже, що цей спосіб боротьби винайшли Совети, виступивши з масовою демонстрацією легкопадників ще підчас маневрів у Києві 1925 року.

НА ФРОНТІ. — Цивільних людей зовсім не видно на вулицях цього французького міста під німецьким обстрілом.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УСІ — ДО ОБОРОНИ

В тому самому дні, коли в Вашингтоні відбувався Конґрес Американських Українців, появилася в найбільшій американській ґазеті „Ди Ню Йорк Таймс" кореспонденція з Черновець (Буковина, під Румунією), в якій подано „сензаційні відомости" про те, як то Гітлер береться знову поширювати через своїх аґентів пропаганду за „самостійну Україну". Замітне те, що передтим не було в цій ґазеті ніякої новинки про ось цей новий „гітлерівський рух", ні нема нічого більше про ту сензацію досі, хоч минуло вже доволі часу.

Очевидно, що це могло статись зовсім припадково, що згадана „сензація" появилась точно в тому дні, коли американські українці заявлялись у Вашинґтоні за вільну, незалежну і народоправну Україну. Та такі „припадки", коли йде про українські справи, такі часті, що не диво, що вони нас часто дійсно дивують... Особливо тоді, коли, скажім, до нюйорської ґазети доходять довгі вісти аж з Черновець, а не може дійти хоч кілька речень з Вашінґтону про те, що заявляє про ту саму справу яка тисяча американських громадян, і то враз з американськими сенаторами і конґресменами...

Знову тепер зачинають писати дещо виразніше про те, що аліянти намагаються таки приєднати до себе Совети. Виходить, що й аліянти ставлять ставку на те, що Совети не повинні приглядатись спокійно успіхам Гітлера в Франції, бо Гітлер не спускає ока далі — з України. Значить, що якщо Совети пішлиб проти Гітлера, чи принаймні держались би цілком невтрально й не достарчували Німеччині нафти, товарів і т. п., то тим допомоглиб аліянтам скорше справитись з Гітлером. А це означає, що Совети не потребувалиб тоді лякатись за те, що можуть втратити Україну.

Хто спробує добре вдуматись у вище наведене, той відчує, в якому тяжкому положенні знаходиться українська справа у тій міжнародній грі, яка тепер вирішується на полях бою і в ріжних міністерських кабінетах. Бачимо, що де хто не згадував би про Україну, то завжди в такім виді, що поминається цілковито інтереси самого українського народу, а видвигається зовсім чужі. Україною торгують. Україною лякають. Ось це є те, що можна по правді про це все сказати. І то сказати на те, щоб ці справи брати такими, якими вони є, не маючи ніякого згляду на ніяку сторону, нікого не виправдуючи. Ось і це є наше завдання в Америці. Коли демократія означає вищу мораль і вищу ідею, то саме тому треба в цій демократичній країні видвигати ось ті недемократичні й аморальні крутійства, якими знову обмотується ту просту, ясну і чесну українську справу, що є такою, як її з'ясовано на Конґресі Американських Українців у Вашінґтоні. Нам усім треба її тепер боронити. На кожному місці, в кожній місцевости, в кожній ґазеті, де її затемнюють.

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ГОРОД У КЛІВЛЕНДІ

(Докінчення)

Як американці українського роду.

Пише „Ди Клівленд Прес" в передовиці на передодні отворення Українського Культурного Городу: „Люди, що беруть участь у тих святах, це самі добрі американці. І вони не стають гіршими американцями, коли стараються в Америці заховати ті культурні традиції, що їх дістали в спадку". Точно так розуміли цю справу і ті українці, що взялися за те, щоб мати в Клівленді Український Культурний Город. При тому вони веж вірили, що така їхня робота помагає Україні і українській справі, згл. українському народові в Европі, що шукає всюди приятелів, що розумілиб його боротьбу за свободу і державну незалежність.

Похід.

Недільне свято розпочалося походом вулицями, в якому взяло участь кілька тисяч організованого українського громадянства. Похід виглядав дуже барвисто. Молодь, головно дівчата й діти, ішли в гарних українських строях. Члени Організації Відродження України в одностроях. Так само й Золотий Хрест. Сестрицтво св. Ольги виступило в білих одягах з блакитними пелеринками і блакитно-жовтими шапками. Ішли і пластуни у пластунських одягах. Ішли діти теж у самих білих одягах. А все те бадьоре, з виразом повного задоволення. Ступамо сміло при звиках музики. Банди, а було їх кілька, мали вигляд тих американських банд, що то виступають у ріжнокольорових мундурах, кожна в іншому. Дівоча банда звертала на себе найбільшу увагу.

Усе це було дуже приємне для ока. А зокрема було приємне для українського серця, що радувалося ще тому, що по тижневі дощу і непогоди, настав чудовий день, та що сонце засяло найкраще саме тоді, коли прийшлося відбувати Маніфестацію Української Культури.

Визначні гості зібрались при вході до Українського Культурного Городу, до якого ще ніхто не пускають. Ось уже наближається похід. Уже видно довгий ряд прапорів американських і українських. Ідуть собі разом — як рідні браття. Надійшли вже й фотографи американських ґазет. Здіймають образи, бо вже простягнуто довгу жовто-блакитну стяжку, яку перетинає пані Малицька, дружина адв. О. Е. Малицького. А це означає, що вже зачалася офіційна частина Отворення Українського Культурного Городу. Гості переходять на поблизьку площу, де видніє велика трибуна, а на ній таблиця, на якій видніють по обидвох боках Тризуби, і яка має такий напис: "Dedication of Ukrainian Cultural-Gardens".

Свято отворення.

На трибуні засіли члени святочного комітету, бесідники, гості й представники ріжних американських установ, як теж інституції "The Cultural Gardens League".

Народу зібралося стільки, що годі було ждати на заповіджений час, а треба було зачинати скорше, що теж являється у нашому житті — небувалим явищем, бо звичайно буває так, що — спізняємось.

Адв. О. Малицький, як голова Українських Злучених Організацій міста Клівленду просить архіеп. Йоана Теодоровича, присутнього на естраді, щоб відмовив молитву. Архіеп. Теодорович виголосив молитовне слово, в якому між іншим подякував Америці, що дала українцям змогу мати на цій землі „рідний куток рідної слави" і побажав, щоб Бог благословив добре діло.

На другій естраді уже стояв Злучений Хор (міста Клівленду), головно з молоді, весь в народних строях, і відспівав „Май Контрі". По американськім гимні залунало „Вкраїно мати...". Потім відспівав хор ще кілька концертових точок. Спів він під проводом диригента п. Володимира Шостачка. Хоч спів був під голим небом, то його чути було ген далеко, бо були голосники.

По співі адв. Малицький заявив, що головну бесіду українською мовою виголосить п. Дмитро Галичин, представник У. Н. Союзу.

Згаданий бесідник говорив про плекання традиції. Зазначив, що американські українці досі звеличували свої традиції влаштовуванням національних свят таких як Листопадове, Злука України, 950-ліття Хрещення України, чи концертами в память Шевченка, Франка, Лесі Українки і т. д. Та українська громада в Клівленді пішла далі. Вона є першою, що впровадила в наше життя нову ідею у звеличуванні української традиції. А тою новиною є поставлення памятників: Володимира Великого, Тараса Шевченка й Івана Франка. Ось таким вчинком, казав бесідник, вона вивела ці величні українські постаті на ширший світ, бо дала нагоду американцям, щоб вони їх пізнали, а разом з тим і познайомились ближче з українською історією і культурою.

У теперішньому моменті, говорив далі бесідник, ми не маємо плекати таких традицій, що звязані з сентиментом, що веде нас до спокою і вигод й „вишневих садочків". Нам треба традиції доби великих змагань, доби Володимира Великого, що був творцем і будівничим великої української держави.

При кінці бесідник передав привіт від Українського Народнього Союзу та згадав, що те, що в У. К. Городі видніє величня постать Володимира Великого, твір найбільшого українського мистця-різьбаря Олександра Архипенка, є здійснене фінансовою допомогою У. Н. Союзу.

Потім адв. Малицький представив верховного суддю стейту Огайо, яким є Карл В. Вайганд (Carl V. Weygandt). Суддя зазначив, що він уважає собі честю, що має промовляти на тому святі від імени судівництва стейту. Це дає йому нагоду вказати на ріжницю між Америкою і Европою. Її видно найкраще по тому, коли поглянути на ті український і американський прапори, що стоять разом. Ось це є справжня Америка! Не є справжніми американцями, казав суддя, ті, що тут виступають, в такий чи інший спосіб, проти іміґрантів, чи їхніх дітей, що вже родились в Америці. Бо треба не забувати в першу чергу того, що ми всі, що живемо в Америці, є іміґранти! На те дехто забуває в Америці Але так, як є багато небажаного в Европі, з чим ми не погоджуємося, так є і в Америкці дещо таке, що не є бажане. Український Культурний Город — це те, що є красою України. Кожний мусить це цінити і поважати. А в першу чергу мусить це знати і розуміти та молодь що походить з українських родичів. Вона перша мусить добре пізнати славне минуле України, щоб краще познакомити американський загал з цінностями України. А щоб так було, та молодь мусить обовязково вивчити добре українську мову. Хай ніхто з молоді не легковажить собі мови батьків! Вивчити українську мову і нею добре говорити, твердо підкреслив суддя, це культурний і американський обовязок. Про це мають теж подбати і родичі. Ось ту мову, яка зробила на присутніх і молодь дуже велике враження, закінчив суддя привітом від судейського загалу стейту Огайо й признанням за довершення великого культурного діла.

Далі говорив Чарлз Волфрем (Charles Wolfram) від „The Cultural Garden League". Зазначив, що Клівленд є містом, що має стільки національностей, як ніяке інше місто в світі. Ідея Культурних Городів це та, щоб зробити з тих національностей одну гармонійну цілість, оперту на духовій і моральній красі.

Потім адв. Малицький представляв публиці визначних мійських і стейтових представників, як теж президентів Культурних Городів: словацького, чеського й югославського.

Тепер прийшов до слова професор А. Менінґ (Clarence A. Manning), голова східноевропейського департаменту Колюмбійського Університету в Ню Йорку.

Професор виголосив 40-мінутовий реферат, в якому виказав тяглість української історії від часів такої української постаті як Володимир Великий, аж до нинішніх часів. Він підкреслив, що український нарід славився великою культурою уже тоді, коли в інших, тепер великих европейських державах була повна темнота. Українські володарі, казав проф. Менінґ, такі як от Володимир Мономах, говорили ріжними чужими мовами і були високо освічені, коли на інших европейських тронах засідали у тому часі такі князі чи королі, що ледви вміли підписати своє призвище. Проф. Менінґ доказував, що український нарід жив своїм життям навіть і по страшній татарській руїні, бо інакше не бувби виявив такої великої творчої сили, як її виявив за Козаччини. Далі проф. Менінґ звернув увагу на козацький державний устрій, на те, як ідеально були ним використані демократичні засади, особливо в критичних часах, коли то козаки давали гетьманові диктаторські права, але як минула небезпека, то й потягали його до відповідальности за те, як він надуживав цеї влади. Ідеали справжньої свободи і демократії, казав професор, були завжди в Києві, а не в Москві. Далі зупинився проф. Менінґ основніше на таких постатях як Шевченко і Франко, при чому передав дещо з переложених ним „Гайдамаків" Шевченка, а кінчив тим, що ніби тепер є українські землі обєднані в ССCР, але звернув увагу, що саме тепер треба ще більше боронити українську культуру від заглади, ніж це було давніше. І це завдання, казав проф. Менінґ, повинно перебрати на себе те молоде покоління, що є з української крови і живе в Злучених Державах і Канаді. А якщо наступить в Европі справедлива розвязка міжнародних справ, закінчив професор, то Україна мусить стати самостійною.

Зазначимо, що цеї промови присутні американські представники слухали з надзвичайною увагою.

Адв. Іван Тарнавський, заст. голови У. Зл. Організацій, представив англійською мовою суть української справи. Заявив, що на найбагатшій на світі землі нема сьогодні місця навіть на плекання рідної культури. Тому треба дякувати Богові й Америці, казав бесідник, що частина українського народу знайшлася на тій вільній землі і тут може жити вільним життям. Потім представив він посадника міста, Геролда Г. Бортона (Harold H. Burton).

Мейор Бортон заявив, що цей Український День є днем науки, освіти. По духовій силі українських предків, можна набрати поняття і про сучасну силу української нації. Америка потребує ось такої сили, що віє з творів Шевченка і Франка. Вона радіє, що має між собою козацького духа, отого завзятого духа, що був повний ідеалізму. Америка радіє, що має між собою українського Кромвеля - Богдана Хмельницького, якого таблиця є при вході. Америка радіє, що має між собою такого Михайла Грушевського, якого таблиця є теж при вході. Це все є великі цінності, які він, як мейор, перебирає офіційно, беручи Український Культурний Город під опіку міста.

Адв. Малицький представив потім дальших представників, як американських так і українських, головних виконавців програми суботнішнього концерту, урядників головних запомогових організацій, гостей з Канади, і т. п. Потім хор „Думка" під проводом п. І. Атаманця відспівав низку українських композицій, а відгомін чудової української пісні розносився ген далеко, розповідаючи по свому „он де слава України".

Д-р А. Кібзей, складаючи привіт від Дітройту, зазначив, що його бере аж заздрість, що клівлендські українці зуміли так добре навчити американців української історії. Як так далі піде, то, якщо американці знову засядуть до мирового стола в Европі, то цілком певно інакше будуть розуміти українську справу.

Голова Української Народньої Помочі, п. Михайло Марків, зложив привіт від згаданої організації, висказуючи признання за доконання такого великого діла.

Голова Українського Робітничого Союзу, п. Мирослав Січинський, навязав до справи традиції, про яку говорили попередні бесідники, як українські, так і американські. Зокрема згадав за те, що говорив проф. Менінґ про козаків, що давали часами диктаторську владу, але й потягали до відповідальности, коли хто надужив цеї влади. Англійською мовою говорив про поширювання демократичних ідей тут і за морем. При кінці зложив привіт від У. Р. Союзу.

Адв. Малицький представив ще членів Комітету, що найбільше займались справою У. К. Городу, а це громадян Шмагалу, Степанека, Білинського, Грицея і Сподаря. Далі відчитав деякі привіти і телеграми, між якими була теж телеграма від еп. Богдана.

Архіеп. И. Теодорович виголосив українською і англійською мовою кінцеве слово. В ньому дав вислів тому, що на демократію треба глядіти як на нові форми Божого царства, як теж добачував Боже благословення у тому, що коли українська культура занепадає на рідних землях, то тут в Америці вона має можність проявляти себе у таких видах як Маніфестація Української Культури в Клівленді.

Свято закінчено українським національним гимном „Ще не вмерла Україна", відспіваним Хором „Думка" і цілою публикою.

Святочна вечеря.

Понад чотириста осіб засіли вечером до вечері в гарнім Українськім Народнім Домі в західній частині міста, 14 вулиця, ч. 2255. Адв. Малицький привитав присутніх і відчитав дальші привіти, вірш-привіт о. С. Мусійчука, телеграми та жертви, між якими був між іншим і привіт від о. Володимира Лотовича, голови „Провидіння" з жертвою, та привіт від У. Н. Помочі з жертвою. Далі відчитано привітну телеграму від конґресменки Болтен з виявом жалю, що не могла прибути на Свято через наради в Конґресі. Адв. Малицький згадав ще за бизнесменів, що допомогли своїми жертвами, даючи при тому слово гром. Ковалеві, що зібрав найбільше жертв. Потім п. Січинський зложив подяку за те, що через У. К. Город є тепер нагода для тут родженої молоді краще пізнати, хто є Володимир Великий, Шевченко і Франко.

Голова У. Н. Союзу, п. Микола Мурашко, підкреслив, що самі американські бесідники признали, що У. К. Город запізнає американців з історією і культурою України. Усіми, що були на сьогоднішнім святі, казав бесідник, бачили постатті українських державних мужів, поетів, письменників і українських патріотів, що навчили нас любити Україну, її культуру та цінити її змагання до волі. Тепер питання, як поставиться до того всього тут роджене покоління. А воно може тут зробити багато більше від старшого покоління, бо більш освічене. Воно може краще передати духа України американському світові, ніж це може зробити старе покоління. Воно може краще приєднати американців для Української визвольної справи. І так повинно статись, говорив бесідник, закінчуючи промову подякою Комітетові від У. Н. Союзу і членства за доконане велике культурне діло.

Ще говорив проф. Менінґ про свої враження зо Свята, додаючи українцям в Америці охоти до праці над дальшими подібними осягами. Адв. Іван Панчук з Дітройту

(Гляди ст. 3)

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(65)

Подільський суддя пан Лукаш Мясковський писав до свого приятеля: „Дня 4. лютня Р. Б. 1648. Хмельницький захопив Січ, в якій полк черкаський на залізі стояв, живність усю й човна всі побрав. На другий день пан Вадовський, полковник черкаський і пан Кричевський чигиринський наступили, кільканацять козаків і по двох товариства свого на сторожу виправивши, але їх Хмельницький засхочив, піймав, а коли посилали, випустити не хотів, кажучи, що їх війною взяв, закликаючи й тих до себе, мовляв, ви ворогів потопить, а до нас приходьте! Дня 9. лютня там же, мабуть з усіми козаками порозуміння маючи, в опінні на вище названих полковників табор Хмельницький вдарив. Зрада всіх реєстрових показалася, а полковники з коругвами й бубнами до Крилова повтікали...

Посміхнувся король під вусом і з Осолінським переморгнувшися, чоло нахмарив, мовляв пора на жарти безповоротно проминула. Зараз також комісарі, для провірення козацьких інюрій з Варшави виїхали, заскрипіли вози, залеглу від пяти літ плату козакам везучи. Пішла по Польщі вість, що хан війну готовить та що по еміри до султана пішли. Щож дивного, що гетьманам приказано станути в поготівлі, що сенаторам доручено, аби з своїми почтами поміж Винницею й Білою Церквою стануди, а до Москви написано, щоб з умовою згідно, з допомогою поспішила. Король наче помолодів, наче на світ народився; довго ждана війна з півмісяцем наближалася.

Та якось дивно чергувалися події, не по плину перехрещувалися відомости. Ногайська, очаківська й кримська орда, що справді до границь Речі Посполитої підступила, нечайно завернула з дороги. Казали, ніби вона війська поміж Брацлавом і Винницею зібраного злякалася. Рівночасно пішла чутка, що султан відмовив ханові емірів, та що орда не скорше рушить з місця, аж у степу трава на добре завеленіє. Гетьманські війська й сенаторські почти по волости розбрилися, хуторян та козацтво на волостях молестуючи, король збентежився не на жарти. Вістка про те, що Хмельницький зігнав полк реєстровиків з Січі була йому незрозуміла. По свойому зрозуміли це шляхта й кинулася навтеки. Хто до гетьманського обозу, хто ще далі від зрадливого степу...

Один тільки пан краківський зрозумів, що тут не війна з півмісяцем, а остаточна розправа зі зненавидженою козаччиною наближається. Спогадав теплим словом Чаплинського, скривився на Конецпольського, заклав у душі чигиринському полковникові, що то за суботівським ребелізантом так розпадався. Хвилини не гаючи, кинувся з кварцяним військом у глибину України, замки й міста залогою обсадив, звідусіль почав армату стягати й до маґнатів листи за допомогою розіслав. Відбулася воєнна рада в Барі, а за нею розбрилися по Вкраїні універсали грізні, мовляв, хлопство треба розброїти, звязки його з Хмельницьким перервати, а в тих, що на Низ подалися, забрати майно й родини в заставу.

Король злякався зайвої енергії ледачого дотепер гетьмана й листа йому післав, щоб він далі в Україну не пхався й щоб козакам у акції, якої він не тямить, не перешкаджав...

Та пан Потоцький булавою коронною постукуючи, свого не кидав, а королеві відписав, що... не афектує того Хмельницький, аби вийти з козаками на море, але аби в стародавній жити своєволі, а непорушні Речі Посполитої закони, що стільки праці й крови шляхетської коштували, аби шню зломали! Нема в Україні села ні міста такого, деб до своєволі не кликали, деб на здоровля й субстанцію панів і державців не наставали. (Д б.)

Ukrainian Weekly

(Concluded)

SELECT UKRAINIAN STORIES

THE BURGLAR

By VASILE STEFANYK

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(EXPLANATORY NOTE: — The primitive form of justice administered to the burglar in this story may strike some as being brutal. It must be borne in mind, however, that the crime attempted here was one of the most serious, that of attempting to burglarize the "komora,"—a sort of a combination store-room and strong-room, wherein the peasant kept all of the produce that was to sustain his primitive existence in poverty-stricken surroundings. In those days economic conditions were such that if what the peasant had stored away was stolen, he was in great danger of starving to death. Such a crime was therefore even more serious than horse-stealing was on the American frontier, the latter which was usually punished by hanging. Here in this story, the Ukrainian peasant, like the American frontiersman, took justice in his own hands and administered it in the manner he best saw fit.—S.S.)

* * *

In the center of the hut stood two powerfully-built peasants. Their shirts were in shreds, and their faces bloody.

"Don't think even for a moment, fellow, that I'll let you go."

Both were exhausted, and their chests heaved as they sought to recover their brea[illegible]inst the bed leaned a young woman, overco[illegible]th fright.

"Woman, don't stand there d[illegible]ng nothing, but go and wake up Michael and Maxim and tell them to come right over, for I've caught a burglar."

His wife left, leaving the two by themselves.

"Had you caught a weakling, I'll bet you would have killed him right in his own home!"

He stepped over to the bench, picked up a pitcher of water and gulped it down greedily. Then wiping his face with his sleeve he turned towards the burglar and said:

"No need of me ever going to a surgeon for a blood-letting, as you've let enough blood out of me."

He had barely uttered these words when the burglar suddenly lunged and struck him a hard blow between the eyes.

"Ah, so you want to fight."

He swung a heavy club, and the burglar fell to the ground. Blood spurted out of his feet.

"Try to run away now if you can."

Both remained silent for quite a while after that. The dim light of the small lamp could barely reach the dark corners. Fries began to buzz timidly.

"Stop that blood, man, or it will all flow out."

"Give me a drink of water."

"Here, drink all you want, for you'll need all your strength for what's coming to you."

A long silence.

"You're a pretty strong man," the burglar spoke up finally.

"You bet I'm strong. I can carry a horse on my back. It was very unlucky for you to try to burglarize me."

"And are you kind-hearted?"

"Sure, but I never let a burglar out of my hands alive."

"You don't mean to say that I'll have to perish here?"

"That depends on whether you're hardy or weak. If you're hardy then maybe you'll last it out..."

Again silence reigned in the low-ceilinged hut.

"Stop the flow of your blood."

"What for, so that it will hurt more when you beat me; blood is pain itself, you know."

"Listen, you, when I start beating you it will have to hurt, even though you let your very soul run out."

"Don't you fear God?"

"And did you fear God when you crawled into my store-room? Did you? Why, all my possessions are there. If you had stolen them you would have crippled me for life! If you had to rob anyone, why didn't you go after a rich man instead of a poor one?"

"What's the use of talking about it now! Go ahead and beat me, and let me alone!"

By this time a pool of blood had formed itself on the floor.

"Listen," spoke up the burglar, "if you have any conscience then do not kill me slowly, but take that club there and bash me over the head; you'll save yourself a lot of trouble that way, and it will be easier for me."

"You want it over too quickly, but you'll have to wait till the others come."

"So you want to make a picnic of it for your good neighbors, too?"

* * *

"Praise unto Jesus Christ."

"Forever praise."

"Something happened here, George?"

"Yes, it did, we have a guest here, and we ought to receive him right properly."

"No doubt, we should."

The newcomers, Maxim and Michael, seemed to fill up entire hut, their heads reaching near the ceiling.

"Have a seat, and forgive me for spoiling your night."

"Is that him on the ground?"

"Yes."

"A big brute of a fellow. You must have had your hands full with him."

"Yes, he's certainly strong, but he met up with one who is stronger! But before we start doing anything, let's all sit down by the table, and invite our guest to do the same."

George left the room for a moment and returned with a bottle of whiskey, some pork and bread.

"Why haven't you let him join us at the table?" he inquired.

"Because he says he can't get on his feet."

"Well, then, I'll help him."

George seized hold of the burglar under his armpits and set him down behind the table.

"It looks like you had quite an argument with him."

"Yeah, he wanted to knock me out cold. He punched me so hard between the eyes that, I tell you, I nearly went down. But luckily a club was handy, and I gave him one right across the shins, and he went down like a stricken ox."

"You shouldn't wonder at him, for everyone wants to defend himself."

"I'm not complaining."

The burglar sat behind the table, pale, apathetic. Next to him sat Maxim, and after him Michael. Near the oven stood the wife, who had returned.

"George, what are you going to with him? Good people, bring him to his senses, he wants to kill the man!" she exclaimed.

"Woman, I see that you're scared, so you had better go to your mother, stay there overnight, and come back in the morning."

"I won't leave this house."

"Then you'll drink with us; and don't start bawling or else I'll give you a thrashing. Climb up on the oventop and go to sleep, or look on if you want to. For that matter you can do anything you like."

She did not even stir from the oven.

"A woman is a woman, George, always afraid of fighting, so don't wonder."

"Eh, what are we bothering with her for. Here's to your health, you thief, I drink to it. I really can't say who's going to sin for who, whether you for me, or I for you. But sin there must be, for it so has happened that it can't be avoided. Go ahead, drink."

"I don't want to."

"When I tell you to drink, you have to! Understand? Whiskey will give you back some of the strength you lost."

"I don't want to drink with you."

The three turned toward him. Their black eyes glared at him, threatening him with instant death.

"Well, then, I'll drink, but five drinks at once."

"Drink then, and if we run short we'll send for more."

The burglar poured the drinks himself, and drank six of them one after the other. Then Michael and Maxim took a drink. After taking a bite of some pork and bread they drank some more.

"Tell us, man, where are you from, from near or from afar?" asked Michael.

"From the wide world."

"And from what class, the peasantry or the nobility? That's very important you know, for upon it depends how we're going to treat you. When you beat up a peasant you take a cross-bar and hit him three times over the head and several times over the face, so that he'll fall down, for a peasant is hard and you've got to use hard methods to knock him down, but once he's down at your feet it's a simple matter. But with a lord it's entirely different: don't show him a cross-bar for he'll die of fright, just scare him with the butt-end of a whip, and when he starts trembling all over his jelly-like body hit him two times in the jaw, but not too hard either... and he'll be at your feet! Walk over him several times and he's done for, his ribs ground to powder, for they are as delicate as dried-up paper."

The three peasants laughed hard and heavy at this, while Michael stuck his head behind Maxim's back and waited to hear what the burglar would say.

"Well, to what class do you belong?

"It matters not," replied burglar, "the fact remains that you'll never let me out of your hands alive."

"You certainly spoke the truth then, the holy truth, and for that I admire you!" ejaculated Michael.

"Well, before you kill me, suppose you let me have some more whiskey, so that I won't feel anything when you start working on me."

"Of course, here, take it, and drink all you want. That you should try to burglarize my home is beyond my understanding! Man, I'm hard, hard like a rock, and no one who gets into my clutches ever gets out of them!"

The burglar drank five more glasses of whiskey.

"I'm all set now, so go ahead and beat me as much as you want."

Who, wait a moment, my friend. You're ready but we're not. You've been drinking five to our one, and we've got to catch up with you first."

Michael was in high spirits, Maxim seemed to have something on his mind but afraid to divulge it.

"I can see that we're in for trouble," he finally said, "and I'd like to back out of it, yet something draws me to it... Ah, well, let's have another round."

"Let me have your hand, sir, I want to kiss it," suddenly spoke up the burglar to Maxim.

"Oh, now, man, you're showing fear; oh, that's not nice!"

"I'm not afraid, really I'm not, I'll swear to it."

"Then what?"

"Well, I feel much easier now and I wish to kiss this man's hand; he's an old gray-head, old enough to be my father."

"Let me alone, man, I've got a soft heart."

"Do give me your hand, for you'll have a sin if you don't, as I want to kiss you as I would my father."

Michael and George gaped at this, their drinks forgotten. They could not believe their ears.

"It's a trick, that's what it is. Listen here, you, we're wise to such tricks."

Maxim looked sheepish. He didn't know what to make of all this.

"He guessed that I'm softheared, guessed it right away!"

He said this in order to justify himself before Michael and George.

"Give me your hand, sir, give it to me, but give it to me from your heart, so that when I kiss it I'll feel much better; I know I won't walk this earth anymore, so let me take farewell of you this way."

"But I don't want you to kiss me, for if you do I'll become soft as putty. And don't worry about my forgiveness, for you can have it."

"Oh, please do let me, I beg of you. You'll make my death so much easier if you do. I'm not drunk, honest I'm not. Please do!"

"Shut up, man, stop whining, and stop trying to trick us, for I'm liable to take a swing at you," thundered Michael.

"Why do you keep on thinking that I'm trying to trick you. Really I'm not. You see it's this way: when I downed my last drink I suddenly realized that I simply would have to die and that before I do I would have to kiss this man's hand, so that God will sooner forgive my sins. Give me your hand, sir, please. Tell him to give me his hand."

"Why doesn't he let me alone. I'm such a softy, and I simply can't stand this."

Maxim did not know what to do with himself in this dilemma. He was embarrassed as a girl.

"That's always the case with a soft-hearted person, always he's exposed to ridicule. You all know it, just a few drinks and I'm ready to cry. You shouldn't have called me here in the first place, for you know me well enough..."

The burglar sought to seize Maxim's hand and kiss it.

"He's just trying to take advantage of you, Maxim, so you'd better go."

"Let's have some more whiskey, George, and let's drink three glasses at a time too, so that we'll get good and sore."

"Don't go, Maxim, don't leave me sir, for I'm about to die. I'm not afraid, I swear I'm not, it's just that I want to die peacefully..."

The burglar began to tremble, his teeth chattering. Michael and George kept on drinking, ignoring him completely.

"Why are you afraid, there's nothing to be afraid if. I'll give you my hand, I'll give it, let them beat me up too, I'll give it, here, here, take it and kiss it, just as you want..."

The thief seized hold of his hand and clung to it, while Maxim rapidly winked his eyes, as if someone was slapping him over the face.

"One should never be a softhearted person, for he's never good for anything..."

Michael uncurled his muscular fingers slowly and showed them to George.

"Man! They're strong! They're just iching for a fight, itching so hard that once they grab a hold of anyone they'll tear his very flesh out!"

But George did not reply, he just kept spitting into palms and refilling his glass.

"There, there, that's enough, you poor fellow, let my hand alone, so that I can go. There's no God here, so I can't remain here. Take your hands away from me, let me alone, for I tell you I feel so embarrassed that I don't know what to do with myself."

"I want to kiss the holy picture yet, I want to kiss everyone, everyone in this world," the burglar was shouting frantically.

George's wife jumped off the oventop and fled. Michael got out from behind the table, drunk and black as a thundercloud. George rose to his feet and seemed to trying to recall to himself that there was something he had to do.

"Maxim, get out of this house, beat it, for I'll wring your neck if you don't; go on, get out!"

"I'm going, George, I'm going. Don't be angry at me, for you know yourself what a soft-hearted man I am. It seems to me that you will sin if you go through with what you are about to do, and so I'm leaving..."

"Go ahead, go, for you're not a man but an old woman!"

"Well. I repeat, it's just that I'm not suited to such things, I..."

Maxim rose from behind the table and went to the door.

"Goodbye, and don't blame me, for I am, as someone once said, not for such things..."

Only the burglar was now left behind the table, somewhat pale, yet cheerful.

"And now, will you get out from behind that table, or do we have to get you out?"—George spoke to him.

"No I won't come out, no I won't, for here I have to sit beneath these holy pictures."

"Oh, yes you will, most certainly you will, for we're inviting you to."

And they threw themselves upon him like a pair of famished wolves.

The End

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ГОРОД У КЛІВЛЕНДІ.

(Докінчення зо ст. 2.)

висказав свою радість, що є свідком культурного українського осягу, а п. В. Авраменко сказав, що хочеться плакати і радіти, коли бачиться такі осяги як Конґрес Американських Українців у Вашинґтоні й Український Культурний Город у Клівленді.

У кінцевім слові д-р Л. Мишуга згадав за останні події в американсько-українському житті, коли то прийшло до спільного виступу ріжних орґанізацій, партій і ґруп. Нічого не змінилось у наших переконаннях, казав д-р Мишуга. Для нас, це було тільки практичне застосування клича „Україна понад усе" у тому змислі, що той клич означає, що загальна справа має стояти в такому моменті як тепер вище добра й амбіцій поодиноких орґанізацій, партій чи осіб. Якщо при тому хтось з нас потерпів, чи потерпіли орґанізації, ґрупи, то потіха та, що зискала загальна справа. А це важніше всього.

Адв. Малицький подякував усім за участь у Святі й бенкеті, стверджуючи, що рідко коли буває так, щоб усе так гарно вдалося, як це було з отворенням У. К. Городу. Такий успіх додає кожному великої охоти до дальшої праці.

Наступив гимн „Ще не вмерла Україна", і офіційно-святочна частина Української Культурної Маніфестації в Клівленді закінчилась.

УКРАЇНЦІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ

В неділю, 9. червня, в 7. год. ввечір, на площі "AMERICAN COMMON" (де колись був совєтський павільон) виступлять три українські ґрупи: Український Танцюристський Клюб з Елизабет, Н. Дж.; Український Танцюристський Кружок з Ню Йорку, під проводом Михайла Германа, і Український Танцюристський Клюб з Джерзі Сити, під проводом Н. Томчука. Вони відтанцюють низку українських танців, а потім Михайло Герман поведе їх і повчить приявних танців ріжних народів.

Пацифіст.

— А я вам кажу, що таки є спосіб, щоби завести на землі вічний мир. Навіть дуже легкий. Треба тільки порозуміння щодо одної малої формальности...

— Якої?

— Народи мусять згодитися, що на випадок війни, той, хто її виграє, покриває всі воєнні кошти.

НОВА ОБОРОНА.

У Філядельфії спущено на воду новий воєнний корабель „Вашинґтон". Фляшку шампана розбивала при тому панна Вірджінія Маршел.

UKRAINIAN WEELKY

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASKETBALL LEAGUE

District No. 2

OLYPHANT

	G	F	P
J. Terry, LF	7	2	16
M. Terry, RF	2	1	5
Pesota, C	1	0	2
Chylak, LG	0	0	0
Chaney, RG	3	0	6
Chomin, LG	2	0	4
Totals:	15	3	33

McADOO

	G	F	P
Krill, LF	2	1	5
Sashko, RF	7	0	14
Bozena, C	2	1	5
Petruncio, LG	0	1	1
Yankoski, RG	2	1	5
Plasconis, LG	3	1	7
Totals:	16	5	37

"Dutch" Wermuth, referee. Kozemka, Bonk, scorers. Narbecki, Zwarycz, timers.

District No. 2

McADOO

	G	F	P
Plasconis, F	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Sashko, F	2	0	[illegible]
Bozena, C	2	0	4
[illegible], G	2	1	[illegible]
Petruncio, G	2	1	[illegible]
Totals:	9	7	2[illegible]

BERWICK

	G	F	P
Gelety, F	1	0	2
[illegible], F	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible], C		1	1
Dubil, G	2	1	5
[illegible], G	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Kukorlo, F	0	0	[illegible]
Totals:	20	5	4

"Dutch" Wermuth, referee. Temchatin, Zwarycz, scorers. Lurowisk, Leciston, timers.

District No. 4

AMBRIDGE

	G	F	P
M. Markvan, F	2	2	[illegible]
J. Watach, F	1	0	2
W. Homziak, C	2	1	[illegible]
P. Cybuck, G	0	1	[illegible]
B. Lysick, G	0	0	[illegible]
J. Fedorko, G	3	0	[illegible]
M. Zatchey, G	0	0	[illegible]
Totals:	8	4	20

District No. 5

HAMTRAMCK

	G	F	P
W. Dobush, F	0	0	0
Goy, F	2	3	7
Dmuchowski, C	5	2	12
B. Sharon, G	2	1	5
Pidperyhora, G	1	2	4
B. Czerny, F	0	1	1
A. Skulsky, F	0	0	0
Totals:	10	9	2[illegible]

Dragovich, Rapso, referees. J. Gabet, scorer. Skulsky, timer.

РИЧАРД В. ЛІЧ, бувший губернатор Луісіяни, котрого засуджено за вживання почти для обману.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70., відбудуться в вівторок, 11. червня, в год. 7. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Кожний член обовязаний прибути на збори й заплатити свої вкладки, як також привести своїх кревних або знайомих, щоби їх вписати в члени Товариства і У. Н. Союзу. На тих зборах почуєте справоздання нашого делегата з Укр. Конгресу в Вашинґтоні. — Гр. Когут, предс.; М. Самоїл, кас.; Антін Онисик, секр. Адреса секретаря: Anthony Onysyk, 117 Lake St., Jersey City, N. J. Phone: Journal Sq. 2-4298.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЗНАЧІННЯ ИМЕННЯ.

Яке значіння має имення? — питаються румуни в Букарешті, де в німецькім посольстві працює німець, що зветься чисто по французьки Альфред де Шапоруж, а в французькім посольстві француз, що називається справді по німецьки: Ганс фон Мюлер.

Зрештою, на чолі аліянтських військ на Близькому Сході стоїть французький ґенерал Мітельґавзер, а на чолі російської армії, що між іншим має не дати Україні відорватися від Росії, маршал Тимошенко.

ЗГАДУЮТЬ УКРАЇНУ.

Лондонське донесення новинкарської спілки „Асошіейтед Прес" про зближення між аліянтами й Росією згадує Україну:

„Росію одначе загально вважають реалістами, а британська опінія думає, що експанзивні наміри Адольфа Гітлера викликують певні побоювання в Кремліні. Росія не так легко забуде, — як подають з одного джерела, — що німці закидають жадним оком на Україну".

Отже Англія згадує Україну, коли пригадує Москві, що Німеччина хоче відобрати Україну від Росії. Можна догадатися, що Англія при тому запевняє Росію, що Англія не така.

ЩЕ НЕ ПРИЙШОВ ПРИКАЗ?

Дієґо Рівера, великий мексиканський маляр, розговорився з американськими газетярами при переїзді до Злучених Держав про махінації націстів і комуністів у Мексику.

Запевняв, що нацисти й комуністи в Мексику співпрацюють. Він мусить це знати, бо він до недавна ще стояв дуже близько до комуністичних кругів.

Співпраця між націстами й комуністами в цілій Америці викликує в ріжних кругах немале здивовання. Один американський ліберальний тижневик пояснює це в той спосіб, що Москва, як звичайно, не дуже то дбає за своїх прихильників, розкинених по світі. Як вона пуститься на якусь політику, а потім її змінить на зовсім противну, то вона часто не видає відповідного приказу своїм комуністам і ці по старому приказу ще далі ведуть політику, противну новій лінії Москви.

ХТО НАЙГІРШИЙ?

Цей самий Рівера порівнює зо собою „три фашистівські держави" й каже, що з них найгірша Росія.

Мусоліні вбив досі 2,000 людей і посадив до тюрми 200,-00. Гітлер убив 200,000 в своїм власнім краю й засадив до вязниць 3 міліони. Сталін убив два міліони, а крім того виголодив 5 міліонів селян і засадив до вязниць 5 міліонів.

Щастя, що Мусоліні й Гітлер занадто заняті чим іншим, щоби бачити, що там про них говорить Рівера. Ще може запротестували би проти образи.

ТЕЖ ПОРІВНЯВ.

Коли до суду в Лонг Айленд Сіті приведено 4 молодих людей, обвинувачених за те, що вони счинили бійку, в котрій убили чоловіка, суддя став їм читати лекцію:

„Ви такі глупі, як ті монархи й диктатори в Европі, що пробують вирівнювати свої непорозуміння револьверами".

Порівняння слушне, але чи відай від нього дехто з обвинувачених не засоромився; але загордів.

ТРЕБА „ЦУДУ".

Майор Джордж Філліґ Еліот, військовий знавець, пише в „Ню Йорк Геральд Трибюн", що німці мають таку перевагу над аліянтами щодо числа військ, амуніції й настрою, що лише „чудо Веґана" може врятувати французів.

Він відай натякує цим на так зване „чудо над Вислою".

Та балачка про чудо небезпечна: бо, кажуть, чуда рідко повтаряються.

БОЇТЬСЯ НІМЕЦЬКОГО ДОСПІХУ.

З приводу своїх 65. уродин німецький письменник Томас Ман, що тепер перебуває на еміґрації в Америці, говорив у своїй лекції в Принстонському університеті, що він не має найменшого сумніву, що Гітлер колись упаде. Він казав теж, що й в Німеччині є багато людей, які „терплять від непристойностей гітлерівського режіму. Вони лишень ждуть військової невдачі". У невдачі Гітлера бачить він ратунок Німеччини.

Він вірить, що німці можуть самі розвязувати свої питання та що найширша демократична система це найкраще для них підходяча політична форма.

Це все його віра. Він може бути й найбільшим письменником свого народу, але що зробити, як його нарід не вірить, що він може свої питання самий розвязувати та що демократична форма правління для нього підходить? Що лишається такому народові без віри в себе, як душити своє почуття нездарности мілітарними перевагами й диктуванням інших?

ЯПОНІЯ Й АМЕРИКА.

Американський журналіст Волтер Липмен пише в „Ню Йорк Геральд Трибюн", що японці й американці повинні перестати ворогувати зо собою й погодитися щодо політики в Азії. Це дало би Америці вільну руку в політиці в Европі.

Він каже, що він не знає, як японський народ подивився би на таку зміну політики збоку американців.

Можливо, що вони погодилися би з американцями, взяли би від них усе, що вони дали би, а потім получилися би з ворогами Америки в Европі.

ДЕ ВОНИ ВЧИЛИСЯ.

Хуліо Альварес дель Вайо, бувший міністер заграничних справ у льоялістичнім уряді Еспанії, каже в недавно видрукуваній книжці про еспанську громадянську війну, що в цій війні італійці мали в Еспанії коло сто тисяч жовнірів. Німці, на його думку, мали не більше як 12,000 людей, але вони все їх зміняли, даючи їм у цей спосіб нагоду навчитися воювати. Італійці скинули на Еспанію 11,584 тони вибухових матеріялів, тоді як в Абісінії скинули всего 1,500 тон.

У цей спосіб німці й італійці вчилися голити на еспанській бороді.

ДЕ ЗАГРОЗА.

Нюйорський губернатор Лімен додав до популярних нині балачок про небезпеки для Америки збоку націстичної Німеччини ще одну небезпеку.

У своїй промові на закритті шкільного року в колеґії Бенета в Милбруку, Ню Йорк, він сказав, що свобідна Америка не зможе видержати торговельної конкуренції з переможною Німеччиною, в котрій робітники будуть рабами фашістівської держави.

Свого часу в Америці говорилося багато про так зване „домпинг", себто викидання дешевих продуктів, большевицької Росії. Говорили тоді, що Америка не може собі дати ради з низькими цінами продуктів, вироблених серед рабських умовин праці советської Росії.

Одначе Америка якось собі з тим раду дала. Рабство відай теж має свої межі. Саме фабрикування може дешевше, але для удержання рабів у карбах треба поза фабрикою великої маси шпигунів, поліції й жандармів, котрих удержання мусить спасти все таки на цілу суспільність.

ВТІКАЧКИ З ФЛЯНДРІЇ В ЦЕНТРАЛІ ВТІКАЧІВ У ПАРИЖІ відбирають для себе черевики.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ОШАВА, ОНТ.

Дня 19-го травня до нас загостив орґанізатор У. Н. Союзу, І. Баєр з Віндзору, Онт. та дав доклад про значіння У. Н. Союзу. Він у ширшій промові розказав про ініціяторів У. Н. Союзу та про ворогів наших. котрі на рідній землі топтали українське життя та і тут на землі Вашинґтона пробували спаралїжувати українське життя, але їм це не вдалось. Сьогодня У. Н. Союз став найбільшою українською орґанізацією на цілім американськім континенті, тому ми, українці повинні гордитись тою інституцією, котра стоїть на сторожі українського народу, стремить до відбудови вільної української держави, та складається виключно з самих українців. Вона має в собі 36,000 членів та майном сягає коло 6,000,000. У. Н. Союз помагає в критичній хвилі не лише своїм членам та їхнім родинам, але також несе поміч у визвольних змаганнях українського народу, на що виасиґновує що рору велику суму грошей. Гром. Баєр зорґанізував дня 22-го травня відділ У. Н. Союзу, котрий ми віримо, вкоротці часі дорівняє іншим відділам. В склад заряду відділу У. Н. С. ім. Лесі Українки в Ошаві увійшли слідуючі особи: М. Сенишин, голова; З. Салмер, заст. голови; С. Тран, секр; панна М. Муха, скарбничка. Провірна комісія: С. Гура, Михайло Муха; член управи — М. Грайник.

М. Сенишин.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Йосиф Костів,

син Михайла й Параски Костів, членів У. Н. С. з Рочестер, Н. Й., котрий тепер студіює право й бизнес в University of Pennsylvania.

ПЕРЕПИСКА

СТЕФКО: прошу Тебе, напиши до мене на мою постійну адресу: 129,1,3
212 EAST 10th ST., Apt. 10, NEW YORK CITY.
Микола.

ТАРЗАН, ч. 22. В прірву.

Малпа Боґґду закинула Дженету на свої волохаті плечі. „Боґґду понесе", заговорила вона і тоді скочила.

З розмахом її тіло погналось через віддаль, що ділила їх від корабля. Далі малпа своїми лапами схопилась за шнур і по нім видряпалась на бік корабля.

WITHOUT A PAUSE HE LEAPED FROM THE RAIL. BUT THE DECK SEEMED SUDDENLY TO DISAPPEAR BENEATH HIM.

Без надуми малпа тепер зіскочила з поруччя на поклад корабля. Але поклад чомусь начебто провалився під нею.

BOHGDU HAD JUMPED THROUGH AN OPEN HATCH! NOW HE PLUNGED INTO THE DARK HOLD CARRYING JANE WITH HIM.

В дійсності Боґґду скочила на отвір у покладі, що вів до нутра. Тепер малпа летіла стрімголов темною дірою, держачи Джейн під пахою.